

1923-рэ илъэсым
гъэтхакъм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

Адыгэ

100 МАКЪ

Голос адыга

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

БОДЖЭКЪО Бэлл:

«Къэралыгъо ІэпыІэгъум ишлуагъэкІэ тауж кыкІышт Іэпэласэхэр тэгъасэх»

Боджэкъо Бэллэ Адыгеим ыкІи гъунэгъу шьолъырхэм ащызельашлэрэ Іэпэлас. Лъэкъ Іэпэщысэхэм яшын илъэс 20 фэдиз хугъэу илофшлэн шъхьал.

Боджэкъо Б., ихъарзынэщ.

Апшэрэ экономическэ гъэсэнэгъэ ил нахь мышлэми, иныбжыкІэгъум кыщыублагъэу зыфэщэгъэ хугъэ Іофым ищылэныгъэ фигъэшъошагъ, — лъэкъ шьуашэхэм, Іэпэщысэхэм яшын дэлажэ. Іэпэласэхэм я Ассоциациеу республикэм щызэхэщэгъэм хэт, Адыгеим ыцІэ дахкІэ языгъэІогъэ къэгъэлъэгъон зэфэшъаф-фыбэхэм ежъ ышъхьэки, илшлагъэхэм-кІи ахэлэжыгъ — Москва, Санкт-Петербург, Краснодар, Ермэлхьаблэ, Шъхьащэфыж, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым Бэллэ илшлагъэхэр анэсыгъэх. Лъэкъым хэлъ Іэпэлэ-сыныгъэ зэфэшъафхэм языкыгъэлэтын узэрэдэлэжъэн фаер ыгукІэ зыдиІыгъ зэпытэу лъэкъ Іэпэщысэхэм яшынкІэ сэнэхьатэу зыфэщэгъэ хугъэм гъэхъэгъэ гъэнэфагъэхэр щышыгъэх. Ащ кы-хэкІэуи цех псау кызылэуиным игукъэкІ

илэубытыплэу къэралыгъо грантым икы-хын хэлэжъэным тегушлұхьагъ. Лъэкъ Іэпэщысэхэм я Ассоциацие ыцІэкІэ «Лъэкъ Іэпэщысэхэм ыкІи шьуашэм яцех» зыфилорэ проектър Бэллэ АР-м ІофшлэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхьоны-гъэмкІэ и Министерствэ рихьыллі, со-циальнэ ІэпыІэгъур 2022-рэ илъэсым илоньгъо мазэ кырихыгъ ыкІи мэзи-блырэ Іоф дишагъ. Ар зэригъэцэкІагъэм изэфэхьысыжъхэр Боджэкъо Бэллэ зыщышыгъэ зэхэхэр зехищагъ.

Тыжъ Ілкъай ихъакІэщ Іофтхьабзэр щыкІуагъ. Адыгеим илэпэлэсэ цларылохэр, адыгэ Іэпэщысэхэр зикІасэхэр, хэбзэ ыкІи общественнэ кыулыкъухэм ялы-кІохэр, нэмыкІ шьолъырхэм къарыкІыгъэ хъакІэхэр пчыхъээхэхэм кыщызэрэу-гъоигъэх. Проектым кыкІэкІогъэ мылкъу ІэпыІэгъумкІэ адыгэ цыем ычІэгъ чІалъ-

хьэрэ хулыфыгъэ джанэхэр, тхыпхьэхэр зыхэдкІыгъэ шъхьэнтэжъыехэр, адыгэ быракъхэр, нэмыкІ Іэпэщысэхэр къэ-зышлыщтыгъэ цех псау кызылэуи зэ-ригъэлэжыгъэр Бэллэ кыІотагъ:

«Мы цехыр бэшлагъэу, илъэсипллыкІэ узэкІэлэбжымэ, тыгу къэкІыгъэу цытыгъ, ау ІэпыІэгъу, егъэжэплэ дэгъу тфэзышлы-гъэр АР-м ІофшлэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхьоныгъэмкІэ и Министерств ары. Унэм исэу дэхэрэр бэ мэхъух, ау ахэр зы чыплэ пшынхэш, гущылэм пае, адыгэ хулыфыгъэ джанэ ябгъэдынэу чыплэ тилагъэп. ІэпыІэгъум ихъатыркІэ тыз-кІэхьопсыщтыгъэ Іофыгъор зэшлотхын тлэкІыгъ, ар республикэм ищыкІэгъэ дэдэу сэлъытэ. Лъэкъ Іэпэщысэ зэфэ-шъхьафхэм яшынкІэ, язэхэцэнкІэ ащ ишлуагъэ къэкІошт.

(ИкІлұх я 4-рэ н. ит.)

Язэдэлэжъэ-ныгъэ лъа-гъэкІуатэ

Адыгеим и Лышъхьэу Къумпыл Муратрэ Іахъэхэлъ обществэу «Рос-телеком» зыфилорэм и Краснодар кьутамэ ипашэу Сергей Поляковимрэ зэдырлэгъэ зэукІэгъум илъэхьан зытегущылагъэхэр компаниерэ республикэм иминистерствэхэмрэ икыулыкъухэмрэ язэдэлэжъэ-ныгъэ илофыгъохэр ары.

Адыгеим и Лышъхьэ кызырэхигъэ-щыгъэмкІэ, язэдэлэжъэныгъэ нахь чаны-гъэ халъхьаным, республикэм исоциаль-нэ-экономикэ Іофыгъохэм компаниер цыхъэшлэгъоу къахэлэжъэным мэхъанэ-шхо ил.

«Адыгеимрэ «Ростелекомимрэ» бэ-шлагъэ Іофшлэным епхыгъэ зэпхыныгъэ-шлұхэр азыфагу зилъхэр. ЭкономикэмкІэ ыкІи социальнэ политикэмкІэ зэшлуахырэ проектыбэмэ компанием иІахь ахэлъ. Гъэхъэгъэшлұхэр тизэдэлэжъэныгъэ кы-кІэкІонхэм, телекоммуникационнэ фэло-фашІэхэр игъом ыкІи тэрэзэу кытІэ-кІэхьанхэм бгъуитлұмкІи тыналэ тедгъэ-тын фает», — кыІуагъ Къумпыл Мурат.

Лъэкъ проектэу «Щынэгъончъэ гъогу дэгъухэр» зыфилорэм кыдыхэлъытагъэу 2022-рэ илъэсым хыльэхэу гъогухэм ащызэрэщэхэрэм яуплэкІункІэ пункт гъэнэфагъэхэр Адыгеим щыгъэпсыгъэн-хэм а компаниер кыхэлэжыгъэ. Илъэс заулэ хугъэу республикэм псауныгъэм икыулымэнкІэ проектхэр щыгъэцэкІэ-гъэнхэм, цыфхэр жьугъэу зыхэлэжъэ-хэр культурнэ ыкІи спорт, гъэсэнэгъэм епхыгъэ, шлушлэ Іофтхьабзэхэм япхыры-щынкІэ ащ ишлуагъэ къегъако, феде-ральнэ ыкІи шьолъыр мэхъанэ зилэ мэфэкІхэм джащ фэдэу къахэлэжъэ.

Тапэки тазыфагу илыщт зэдэлэжъэ-ныгъэм кытегущылэ зэхьум Адыгеим и Лышъхьэ анахъэу ыналэ зытыригъэ-тыгъэр медицинэ кызбар системэр рес-публикэм щызэхэщэгъэным епхыгъэ Іофыгъохэр ары. Республикэм псауны-гъэм икыулымэнкІэ и Министерствэ щыкІагъэу ыльэгъугъэхэр псынклэу дэ-гъэзыжыгъээнхэ зэрэфаем АР-м и Лышъхьэ аналэ тыраригъэдзагъ. Іахъ-зэхэлъ обществэу «Ростелекомим» и Краснодар кьутамэ ипашэу Къумпыл Мурат кыгъэгъугъагъ Іофхэм язытет щыкІагъэу фэхъухэрэр дэгъэзыжыгъэ-нхэмкІэ амалэу щылэр зэкІэ ыгъэфедэнэу.

АР-м и Лышъхьэ
ипресс-кыулыкъу

Ахьщэ тынхэм афэгъэхьыгъагъ

Къэралыгъо фэло-фашлэхэр республикэм зэрэщызэшлуахыхэрэм фэгъэхьыгъэ лэнэ хурае мы мафэхэм Урысыем и Социальнэ фонд и Къутамэу АР-м щылэм щыкыуагъ. Цыфхэм мы лэпылэгъухэм ягъэпсын нахь лэшлэх афэшлыгъэным лэфтхьабзэм щытегушылагъэх. Ар зерищагъ Къутамэм ипащэу Мэщлэкъо Хьамидэ.

Лэфтхьабзэм хэлэжыагъэх хэбзэ гъэ-цэкэкло органхэм, общественнэ организациехэм ялыклогъэр, Къутамэм иотделхэм, игъэорышлалэхэм япашэхэр.

Сабый зыплурэ унагъохэу гъот маклэ зилэхэм мазэ къэс къаратырэ ахьщэ лэпылэгъум ыкйи ар къыуатыным пае шапхъэу пылхэм къаегушылагъэ пенси-ехэм ыкйи социальнэ тынхэм ягъэуцунклэ отделим ипащэ игуадзэу Хьацлыкы Маринэ. Ащ къызэрилуагъэмклэ, 2023-рэ илээсым ищылэ мазэ и 1-м къыщыублагъэу тын зэфэшхьафхэр зэхагъэ-хьажыгъэхэу зыкйи ахьщэ тын джы кыуачлэ зилэ хуьгъэр. Ащ къыхиубытэхэр сабий ежэрэ бзылфыгъэхэу жьэу учетым хэуцагъэхэмрэ зыныбжы илээс 17-м шомыкыгъэу клэлэцлыкы е зихэ-хьогъу зилэ ны-тыхэмрэ.

Зыкйи ахьщэ тыным джащ фэдэу хэгъэхагъэх клэлэцлыкы къызфэхьыгъэхэм ащ ыныбжы илээси 3 охуфэкклэ къаратырэр, ячэнэрэ е ащ къыккэлъыклогъэр къызфэхьыгъэхэм апае пособиер, илээси 3 — 7 ыкйи илээси 8 — 17 зыныбжы клэлэцлыкы е зихэхьогъу зилэ унагъохэм афагъэнэфагъэр.

Унагъом гъотэу илэр ащ ис пэпчэ тегощагъэмэ, зы нэбгырэм тэфэрэр цыфыр зэрыпсэун ыльэкышт ахьщэ анахь маклэу шьолпырым шагъэнэфагъэм фэдиз мыхьурэмэ клэлэцлыкыуагъэ апае агъэнэфагъэ ахьщэ тын къыфэ-

А. Лаутеншлегер.

клонэу ыгъэпсын фит. Къыфэклогъыр клэлэцлыкыуагъэ зэрыпсэун ыльэкышт ахьщэ анахь маклэм, Адыгеимклэ ар сомэ 12415-рэ мэху, ызыныкы, ипроцент 75-рэ е проценти 100 ыльэкышт.

Хэбзэгъэуцугъэм къызэрэдилытэрэмклэ, унагъом клэлэцлыкыуагъэ зихэхьогъу ис пэпчэ ахьщэ тын фагъэнафэ. Гъотэу ялэр агъэунафыным пае ахьщэ тыныр зышагъэнэфагъэ уахьтэм нэс къыдалытэ.

Сабый ежэрэ бзылфыгъэхэм афагъэнэфагъэр цыфыр зэрыпсэун ыльэкышт ахьщэ анахь маклэм, тиреспуб-

ликэкклэ ар сомэ 13476-рэ, ипроцент 50, 75-рэ е 100 ыльэкышт.

Гъэтхалэм и 1-м ехьулэу сомэ миллиони 173-рэ мыщ пэлуагъэхьагъ. Джащ фэдэу 2022-рэ илээсым ны мылкъум икъэралыгъо сертификат мини 2,8-мэ аратыжыгъ.

Социальнэ фондм и Къутамэ ахьщэ тынхэм ягъэпсын пае лъэлу тхылхэр илээсэу кыхьагъэм ищылэ мазэ и 9-м къыщыублагъэу ыштэнэу ригъэжыгъагъ. Нахьыбэм электроннэ шыклэм тетэу ахэр къагъэхьыгъ нахь мышлэми, тхьа-

пэм тет шыклэр къызфэгъэфедэхэрэри ахэтых.

Мэщлэкъо Хьамидэ ахьщэ лэпылэгъухэм апае лъэлу тхылхэу къалэклахьэрэр зэрэбэр къылуагъ. Арэу щытми, законным къыдилытэгъэ плалэхэм атетэу зэкклэми ялоф зэхэфыгъэ мэху, лэпылэгъур зытемыфэу агъэунафыгъэхэми джэуап зэхэуагъыкыгъэ аратыным специалистхэр ыуж итых.

— Нэбгырэ пэпчэ итхьапэхэр специалистхэм зэхафы. Ахьщэ тыныр унагъом луклэным пае шапхъэу ащ пылхэм арэгъуазэх. Унагъом гъотэу илэр ащ исхэм зэкклэми атыралытэу, зы нэбгырэм тэфэрэр цыфыр зэрыпсэун ыльэкышт ахьщэ анахь маклэм блэкы зыхьуклэ, ратырэл. Ар къызгурымылохэрэр кыхьэккы, арыш, мыщ шапхъэу пылхэр цыфхэм нахь игъоклогъыгъэу джыри къафэтлотэн фае, — **ело Мэщлэкъо Хьамидэ.**

Мы лэфым фэгъэзэгъэ отделим япашэхэр къэралыгъо лэпылэгъум итын зэрэлагъэкыуатэрэм нэужым къытегушылагъэх. Обществоннэ организациехэм япашэхэу къырагъэблэгъагъэхэм мы лъэныкыом фэгъэхьыгъэ упчлэхэр къа-тыгъэх, яеплыккэхэмклэ къадэгощагъэх.

Федеральнэ фэгъэклотэнхэр зилэхэм мазэ къэс къаратырэ социальнэ ахьщэ тыным проценти 3,3-рэ кыхьэхьагъэу мэлылфэгъум и 1-м къыщыублагъэу къызэрафэклогъыр джащ фэдэу лэфтхьабзэм къыщылагъэ. Мэкъуогъум и 1-м проценти 10-у къызэрэхагъэхьогъагъэм ар тедз фэхьыгъ ыкйи зэкклэмклэ процент 13,6-клэ къалэтыгъ.

Гъомылапхъэу ыкйи нэмыккыуагъэ нахь ищыклагъэхэм ауасэхэм къапкырыкыгъэ УФ-м и Правительствэ социальнэ ахьщэ тынхэм къахэхьогъытэ егъэнафэ.

ДЕЛЭКЪО Анет.

Бжыхьасэхэм яшлушлэх

Гъатхэм иапэрэ мазэ кыуагъэ, ом изытет зыпкы зэрымтытм кыхьэккыккэ республикэм ичыгулэжыхэм ялофшлэн бэрэ зэпыоу кыхьэккыгъ нахь мышлэми, мэфэ ошлэхэр къызфагъэфедэхэзэ лэжыгъэхэм минеральнэ чыгъэшлэхэмклэ яшлушлэх. Лэфшлэнхэр ыккэм факлогъ.

«Адыгэмак» икхьарзынэщ.

АР-м мэкъу-мэщымклэ и Министерствэу къызэрэщыталауагъэмклэ, 2023-рэ илээсым луахьжыныу зэкклэмклэ бжыхьэсэ гектар мини 108,3-рэ апхьыгъ. Ащ щыщэу коцым гектар мин 88,4-рэ, хьэм гектар мини 9-м еху, рапсым гектар мини 10,7-рэ фэдиз арагъэубытыгъ.

Бжыхьасэхэр специалистхэм ренэу ауплэккыуагъэ. Кымафэм ом изытет, осыр маклэу къызэресыгъэр къагоуагъэми, непэрэ мафэр пштэмэ, ахэм уагъэрэзэнэу щыт. Мэфэ ошлоу кыхьэккыгъэхэр къызфагъэфедэхэзэ бжыхьасэхэм ящыккэ гъэ пстэур чыгулэжыхэм арашлэфы. Мэлылфэгъум и 3-м ехьулэу гектар мини 106,6-м чыгъэшлэхэмклэ яшлушлагъэх. А лэфшлэныр Кошхьэблэ, Красногвардейскэ, Мыекъопэ, Теуцожь, Шэуджэн районхэм ыкйи Адыгэкъалэ ащауыгъ.

Мы мафэхэм лэжыгъэхэм уз зэфэшхьафхэр къахэмы-

хьанхэм ыкйи уцыжыхэр къате-мыккыуагъэ фэшл химпрополкэр рагъэжыагъ. Джэджэ районыр зэкклэмэ апэ мыщ ыуж ихьагъэхэм ащыщ, гектар 3000-м, Шэуджэн районым гектар 2320-м, Мыекъопэ районым гектар 1035-м, Кошхьэблэ районым гектар 75-м лэфшлэныр ащыкыуагъ.

Джащ фэдэу гъэтхасэхэр зыхалхьащт чыгур агъэхьазыры.

Республикэм ичыгулэжыхэр техникэмклэ зэтэгъэпсыхьагъэх. Аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ тракторэу, комбайнэу къащэфыхэрэм япчъагъэ илээс къэс хэхьо. Къэлэгъэн фае ащккэ къэралыгъор лэпылэгъу къазэрафэхьурэр. 2023-рэ илээсым зэрыпхьэштхэ, зэрыжыоштхэ тракторхэр ыкйи нэмыккыуагъэ лэфшлэнхэр зэрызэшлуахышт лэмэ-псымэхэр икыу фэдизэу зэтырагъэпсыхьагъэх.

ДЕЛЭКЪО Анет.

Псэуплэ арагъэгъотышт

Сабый ибэхэм унэхэр ягъэгъотыгъэнхэм пае 2023-рэ илээсым сомэ миллиони 177,5-рэ къыдалытагъ, ащ щыщэу миллиони 150-р республикэ бюджетым кыккыныу, миллион 27,5-р федеральнэм къытлупщынэу рахьухьэ.

Унэ зэрагъэгъотынэу агъэнэфагъэр сабий ибэ 70-рэ. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм бюджетымклэ икомитет изэхэсыгъо ар къыщылагъэ.

— Урысые Федерацием исубъектмэ зэкклэмэ хьарджэу ашлэрэм щыщ сабий ибэхэм псэуплэхэр ягъэгъотыгъэнхэр. Ау УФ-м ишьолпырхэм якъэралыгъо органхэм язакъоу а лэфыгъор зэшлуахын альэккырэп, ащ тырагъэклогдэнэу щыт мылкъур алэккырэп, — **къы-лотагъ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу, профильнэ комитетым ипащэу лэщэ Мухьамэд.**

2023-рэ илээсым сабий ибэхэу ыкйи ны-тыхэр зылымыплэжыхэу къэнэгъэ клэлэцлыкыуагъэ псэуплэ ягъэгъотыгъэным фэшл ахьщэ лэпылэгъу федеральнэ гупчэм къытлупщыным цыгуьхэу АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм иджэпсалэ ипроект ыгъэхьазырыгъ, ар Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхьаматэ игуадзэу Марат Хуснуллыным фагъэхьышт.

Къулыкъур зэзэгъыныгъэ шыкIэм тетмэ

Сыд фэдэрэ лъэхъани хэгъэгум икъэухъумэн хульфыгъэ пэпчъ ипшъэрылъэу алытэ. Къэралыгъор зытетын фаэм фэдэу зылъэшышт закъор ащ хэхъоныгъэ ышIэу, ылапсэ пытэу, баеу, цыф лъапкь зэфэшъафыбэ зэгурьохэу, шъхафитэу щыпсэхэ зыхукIэ ары.

Сыдигъуи ар дзэм ипшъэрылъэу щыт. ЫныбжыкIэ, ипсауныгъэкIэ зытефэрэ ныбжыкIэхэр ащ кIохэу хабзэ. Ары паклош, зэзэгъыныгъэ шыкIэм тетэу къулыкъум нэбгырабэмэ падзэжы. Зыхэр къулыкъушIэным нэмыкI фэмыкъулайхэу кыхэнэжы, адрэхэм фэдэкъэкуплэу, фэгъэклотэнэу пылхэм акIэгущIэхэу кыхахы.

Зэзэгъыныгъэ шыкIэм тетэу дзэ къулыкъум клонхэр кыхэзыыхэрэм дзэ комиссариатхэм зыфагъэзэн алъэкIышт.

Шъугу къэдгъэкIыжын, зэзэгъыныгъэ шыкIэм тетэу къулыкъур пхыным шуагъэу пылхэр. Ахэм ащыщхэр: ахъэ тын зэфэшъафыбэхэр, ыпкIэ зыхэмыл медицинэ Iэпылэгур, гъомылапхэхэр ыкIи шъуашкIэ Iыгыгъэнхэр, социальнэ пакет псаур зэрэщытэу.

Адыгеим идзэ комиссар шъхалэу Александр Авериным къызэрэтфилотагъэмкIэ, цыфыр зэзэгъыныгъэм зэрэклатхэрэм пае ыкIи еджэныр екупфэ сомэ мин 500-м еху федеральнэ ыкIи

республикэ бюджетхэм къарыкIэу раты.

Тигушылэгъу къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, дзэ пшъэрылхэр зыгъэцэкIэрэ къулыкъушIэхэм социальнэ шэхэм анэмыкIэу мазэм сомэ мин 300-м клэхэу къагъахэ.

ЗэзэгъыныгъэмкIэ къулыкъур зыхын зылъэкIыштхэр зыныбжы илэс 60-м нэмысыгъэхэр ары. Зэзэгъыныгъэм клатхэ зышIоигъохэр шъхадж ежъ зыщыпсэурэм елытыгъэу зэпхыгъэхэ дзэ комиссариатхэм еклотэнэу

А. Гусев.

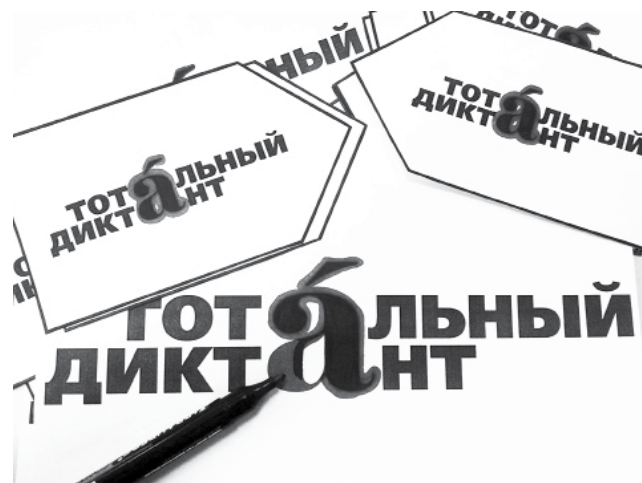
хэш, лъэу тхылъыр щатхын алъэкIышт нахь игъэклотыгъэу фэгъэклотэнэу щылэхэр шъушынхэу шъуфаемэ, телеграмм-ка-

налэу Адыгея — Служу Родине зыфилорэм шъуклатх.

ЮШЫНЭ Сусан.

Диктантым зыфагъэхъазыры

«Тотальнэ диктант» зыфилорэ дунэе гъэсэнэгъэ Iофтхьабзэр мэлыльфэгум и 8-м зэхэщэшт. МыекъуапэкIэ Адыгэ къэралыгъо университетыр ащ итхынкIэ чIыплэ шъхалэу агъэнэфагъ.

Урысыбзэр зикIасэхэу, зышIэныгъэ зыушэты зышIоигъохэр мыщ хэлажъэх. 2014-рэ илэсым Мыекъуапэ апэрэу «Тотальнэ диктант» зыфилорэм хэлэжъагъ ыкIи ащ кышщегъэжыагъэу илэс къэс диктантыр щатхы. Хабзэ зэрэхъугъэу, площадкэ шъхалэр Адыгэ къэралыгъо университетыр ары. Мыгъэ ар Гагариным ыцIэ зыхырэ урамым тет унэу N 13-м, шIэныгъэмкIэ ыкIи

инновациехэмкIэ коворкинг Паркым ыкIи апшъэрэ еджапIэм IэкIыб къэралыгъохэм къарыкIыхэрэ зыщеджэрэ факультетым (урамэу Жуковскэр, 18) ащатхышт. Ахэм апае хэшъхафыкIыгъэ тест TruD агъэхъазырыгъ. Урысыбзэр зимыныдэлъфыбзэхэу, текст шъыпкьэр зыфэмыукIочыштхэм апае зэхэщакIохэм а шыкIэр агъэфедэ.

Тест TruD зыфилорэр

2016-рэ илэсым кышщегъэжыагъэу кыхэхъагъ. Мыекъуапэ ар апэрэу щэгъэфедэшт.

Тестым IофшIэни 9 хэхъэ, я 10-м текстым ипычгъо диктантэу атхышт. Аужырэ IофшIэным шIоигъоныгъэ зилэхэр ары хэлэжъэштхэр ыкIи ащ уасэ шъхафэу фашышт. Текстхэм АР-м и Адвокат палатэ исовет хэтэу, адвокатэу НатIэкьо Мурат ыкIи филологие шIэныгъэхэмкIэ

кандидатэу, апшъэрэ еджапIэм ихэшъхафыкIыгъэ кафедрэ ипашэу Хъуажъ Замирэ къяджэштхы.

Диктантыр мэлыльфэгум

и 8-м мафэм сыхьатыр 2-м аублэшт. Онлайн ыкIи офлайн шыкIэм тетэу ар атхын амал ялэшт. Ащ хэлажъэхэрэм шIокI имыIэу

паспорт алыгын фае. «Тотальный диктант» зыфилорэм иофициальнэ нэклубгъо хэлажъэ зышIоигъохэм пэшорыгъэшъэу ащ зыщатхын фае.

«Тотальнэ диктантыр» 2004-рэ илэсым кышщегъэжыагъэу зэхэщэ. 2022-рэ илэсым дунаим икълэ 600-мэ ар ащыкIуагъ ыкIи нэбгырэ мини 780-м еху хэлэжъагъ. 2023-рэ илэсым диктантым икълэ шъхалэу Нижний Тагил агъэнэфагъ, текстым иавторыр «Большая книга» зыфилорэ шлухъафтыным икыдэхын ифинал ихьагъэу Василий Авченкэр ары. Урыс зеклоу, тхаклоу, КъокIыплэ Чыжъэм иушэтаклоу Владимир Арсеньевым текстыр фэгъэхыгъ.

Мэлыльфэгур зыфэдэштыр

Гъатхэм иапэрэ мазэу гъатхапэр фабэу ыкIи шынэгъакIэ илэу икIыгъ. Темыр атлантикэм кыкIырэ жбы чыIэм ошх ыкIи ошх-ос зэхэлъ кыхыгъыгъ.

Джащ фэдэу мафэхэр кыхэкIыгъэх нэгъэупIэпIэгъум метр 15 — 20-м ехъоу жбыбгъэр къепщагъэу.

ЛатиньбзэкIэ «априлисым» кыкIырэр «кызылэхыгъэныр» ары. Мы мазэр псым илункIыбзэу алытэ. Джащ фэдэу ижыкIэ кышщегъэжыагъэу гъатхэр мэлыльфэгум ибысымэу, ащ нэмыкIэу гъэбэжъум ыкIи уашъом, шIулъэгъум итхэу Афродитэ мыр имазэу ало.

КIымафэм ифэмэ-бжыымэхэр мэлыльфэгум мазэм зэкIакIох, Средиземноморьем кыкIырэ фабэр кыхыгъэу регажъэ. Гъатхэпэ мазэм егъэпшагъэмэ, мэ-

лыльфэгум фабэр градуси 9 — 10-кIэ нахыб. Арэу щытми, арктическэ жбы чыIэм ыпкь кыкIэу къэучыIэу кыхэкIышт.

ГидрометеорологиемкIэ ыкIи тыкъэзыуцухэрэ дунаим иуплъэклункIэ Гупчэм ипашэу Александр Митровым тызэрэщигъэгозагъэмкIэ, мэлыльфэгум температурэр зыпкь итышт. Илэс 60-кIэ узэкIэлэбэжымэ мэлыльфэгур нахь чыIэу кызыщыхэкIыгъэр 2004-рэ илэсэр ары, чыIэу градуси 7 — 6 агъэунэфыгъагъ. Анахь фабэу кызыщыхэкIыгъэр 2098-рэ илэсэр ары, ащыгум градус 37-рэ агъэунэфыгъагъ.

Мэлыльфэгур зыпкь итэу фэбэшт ыкIи шынэгъакIэ илэшт. ГурытымкIэ температурэр ыкIи ошхэу къещыщтыр шапхэхэм ашIокIыштэп.

Апэрэ мэфишIыр. Чэщым градуси 3 — 8 щылэшт, чыIэу градуси 3-м нэсэу, кыгъэштэу

кыхэкIышт. Мафэм фабэр градус 12 — 17, джащ фэдэу градус 23-м клэхэуи хушшт.

ЯтIонэрэ мэфишIыр. Чэщым градуси 5 — 10 щылэшт, чыIэр градус 0-м зыщынэсшты кыхэкIышт. Мафэм фабэр градус 13 — 18 ыкIи градус 20-м клэхэшт.

Ящэнэрэ мэфишIыр. Мэлыльфэгум икIэухым ом изытет нахь фэбэшт. Чэщым фабэр градуси 6 — 11, мафэм градус 16 — 21-м анэсышт. КыхэкIышты мафэхэр фабэхэу, градус 25-м клэхэу.

Мэкъумэщ культурэм икълэгъэкIынкIэ мэлыльфэгум иапэрэ мэээныкъом гумэкIыгъохэр кыздыхынхэ ылъэкIышт.

Псыхъохэм адэт псыр шапхэу щылэхэм ашIокIыштэп. Къушъхэхэм ателъ осыр кызыщигъэжъурэ уахътэм ыкIи лъэшэу кызыщхырэ, псыхъохэм адэт псыр кыдэкIоешт.

КИАРЭ Фатим.

БОДЖЭКЪО Бэлл:

«Къэралыгъо ІэпыІэгъум ишІуагъэкІэ тауж къикІышт ІэпэІасэхэр тэгъасэх»

(ИкІух).

Мылькоу къытфатІушыгъэмкІэ хэдыкІынхэр зыщашІыт цехым, етІэфым хэшІыкІыгъэ пкыгъохэр зыщагъэхъазырышт цехым апае ищыкІэгъэ Іэмэ-псымэхэр тщэфыгъэх. Мыхэр зэрэдгъэлэжъэ-штхэм изакъоп, лъэпкъ ІэпэщысэшІыныр, лъэпкъ сенаушыгъэр къыткІэхъухъэрэ сабийхэм, ныбжыкІэхэм аІэкІтІхъаным пай. Егъэджен десэхэр афызэхатщэхэзэ тауж къикІышт ІэпэІасэхэм ягъэхъазырын тидэлэжъэшт».

ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхоныгъэмкІэ министрэм игуадзэу Даур РусІан зэхэхэм къышыгушылагъ ыкІи мылькы ІэпыІэгъур зыфагъэнэфэгъэ Іофым дэмыыхъу, Боджэкъо Бэллэрэ Ассоциацием хэтхэу ащ ІэпыІэгъу къыфэхъугъэхэмрэ проектър зэрагъэцэкІагъэм игугъу къышыгы. ЛъэпкъымкІэ мэхъанэ зілэ Іофыгъом ублэлэ дахэ зэрэфэхъугъэр министрэм игуадзэ хигъэунафыкІыгъ.

Бэллэ къыныгъо зэфэшхъафхэм апхырыкІыгъ нахмышІэми, ыгукІэ зыкІэхъопсыщтыгъэ Іофым, ІэпыІэгъу зери-

гъотыгъэм тетэу, изэшІохын чанэу фежъагъ. Проектым изэшІохын заублэм, Бэллэ еж фэдэу ицыхъэшІэгъу ІэпэІасэхэр къыгоуцагъэх:

«Грантым къыкІэкІогъэ мылькур лэжъапкІэу ястызэ, ренэу сигъусэхэу цехым щылэжъагъэх ІэпэІасэхэу Чэсэбий Саидэ, Хъамырзэ Саидэ — ахэр дэкІо шхъаІэу къыздэлэжъагъэх, Новарчук Ілонэ хэдыкІынымкІэ ІэпэІас, Хъот Даянэ «Лъэпкъ Іэпэщысэхэм ыкІи шъуашэм яцех» зыцІэ телеграм-канал къызэІуихыгъэу проектымкІэ Іофэу ашІэрэр зэкІэ къыригъахъэщтыгъ, Ассоциацием ихытыу нэкІубгъуи ары зезыщэрэр. Проектър тэгъэцэкІагъэ Іофтхъэбзэ зэфэшхъафхэр зэхатщагъэх: кІэлэцІыкІухэм апае ІэпэІасэхэм ямастер-классхэр — Ассоциацием хэт ІэпэІасэ нэбгырипшІым мастер-класс тфырытф Кошхъэблэ, Шэуджэн, Тэхутэмькое, Красногвардейскэ районхэм ыкІи Мыекъуапэ ащызэхашагъ; лъэпкъ шъуашэм итэу ІльэсыкІэ джэгуалъэм ишІын изэнэкъокъу; зипсауныгъэкІэ щыкІагъэ зілэ сабийхэм апае ІэпэІасэхэм ядесэхэр АР-м

и Лъэпкъ музей ІэпыІэгъу къытфэхъуи, музей кІоцІым щыредгъэкІокІыгъ, ащ хэтэу музейм икъэгъэлэжъонхэм сабийхэр ыпкІэ хэмылэу нэІуасэ афэхъугъэх; Ольга Ивановам итур-агентхэр тІэпыІэгъоу «Пикник с мастером» зыфилорэ Іофтхъэбзэ зэхатщагъагъ — ІэпэІасэхэм чІюпсым зэлукІэгъу ащыдырлагъ сабийхэу, нахъыжхэу, зекІохэу Іэпэщысэхэр зышІогъэшІэгъонхэм; тІофшІагъэхэм язэфэхъысыжхэр къызщыдгъэлэжъогъэ пчыхъзэхэхъэ АР-м исурэткъэгъэлэжъуапІэ щыкІуагъ», — **къыІотагъ Бэллэ.**

АшІыгъэ пкыгъохэр язырызыгъоу къыштзэ ІэпэІасэм къыгъэлэжъуагъэх, цехым епхыгъэу къыдэлэжъэгъэ пстэуми рэзэныгъэ тхылъ 29-рэ аритыжыгъ. Ахэм ашыщых Ассоциацием хэт ІэпэІасэхэр, общественнэ организациехэу республикэ Адыгэ Хасэр, Краснодар краим щызэхэщэгъэ Адыгэ Хасэр, ІэкІыбым щыпсэхэрэмрэ хэкужым къэзгъэзэжыгъэ тІлэпкъэгъухэмрэ зезыпхырэ Лъэмыдж Хасэр.

Рэзэныгъэ тхылъхэм анэмыкІэу Шыу Хасэм ипашэу Тхьап-

шъэкъо Альберт цехым щадыгъэ адыгэ быракъитф шІухъафтынэу Бэллэ ритыгъ. Хасэм ишыухэр адыгэ быракъым и Мафэ цІыфхэм къахахъэхэ хъумэ адыгэ ныпыр алыгъынэу афигъэшІошагъ. Джащ фэдэу Краснодар краим и Адыгэ Хасэ илЫкІохэми адыгэ быракъыр аритыгъ.

Цехыр къызызэлэуахыгъэр ма-зэм къехъугъагъ лъэпкъ шъуашэм, Іэпэщысэхэм анэмыкІэу джыри зы Іофыгъо Бэллэрэ проектымкІэ къыгоуцогъэ ІэпэІасэхэмрэ зэшІуахынэу зэхъум. ХэушхъафыкІыгъэ дзэ операцием хэлажъэхэрэм апае зыщычъыештхэ дзыохэмрэ ошхым щызыухъумэхэрэ кІакохэмрэ япчъагъэкІэ 228-рэ хъухэу адыгъэх.

«Бзылфыгъэхэм я Союз итхъаматэу Вэрэкъо Хъалымэт мы Іофтхъабзэм игугъу къытфешІыгъ, тыхэлэжъэным тЫкІыгъэгушІугъ. Шъыпкъэр пІоштмэ, дзэкІолІхэу къэралыгъом ыпашхъэкІэ япшъэрылхэр зыгъэцэкІэхэрэр, къэбархэм сызядэлукІэ, хытыуым итхэу зыслэгъукІэ, ІэпыІэгъу тызэрафэхъушъуштым сегушысэщтыгъ. Арти, Хъалымэт ар къызэрэтиІуагъэм тетэу тегушысэжыгъэп, изэшІохын тыфежъагъ. Партиеу «Единэ Россием» ишъолпыр къутамэ тищыкІэгъэшт шэкІыр къытІэкІыгъэхъагъ. Пчыхъэрэ, чэщ тыхъоуи кыыхэкІыштыгъэ, тшхъэ къатымыІтэу тыдэщтыгъ. ШэкІогъу ыкІи тыгъэгъэзэ ма-зэхэм къакоцІ ІофшІэныр зэшІотхыгъ. Мы лъэныкъомкІи тишІуагъэ къызэрэдгъэкІуагъэр тигуапэ».

Партиеу «Единэ Россием» ишъолпыр къутамэ ипашэу АфэшІэгъо Рэмэзан зэхэхэм къышыгушылагъ. Гуетыныгъэ ыкІи гупыкІ ин яІэу проектым хэлэжъагъэхэм яІофшІэн зэрэзэшІуахыгъэр, зэрэкъэралыгъоу дзэкІолІхэм ІэпыІэгъу зыщафэхъу-гъэ Іофтхъабзэм зэрэхэлэжъагъэхэр, УрысыемкІэ зэхэгъэуцогъэ видеороликым Бэллэрэ ащ ІэпыІэгъу ІэпэІасэхэмрэ зэрэхэхъагъэхэр къыІотагъ. Бэллэ ыдыгъэ адыгэ хуытфыгъэ джаныр шыгъэу зэхэхэм АфэшІэгъо Рэмэзан къекІоІлагъ.

Вэрэкъо Хъалымэти, АфэшІэ-

гъо Рэмэзани, а уахътэм ІэпыІэгъушхо къезыгъэкІыгъэу, къыгоуцагъэу Платэкъо Айдэмыри рэзэныгъэ тхылъхэр Боджэкъо Бэллэ аритыжыгъэх. Джащ фэдэу къахигъэщыгъэхэм ашыщ ІэпэІасэу ЛІышэ Ахъмэд. Чылэ пчъагъэ къызэпкІухъэзэ проектым къыдильгытэрэ мастер-классхэм язэхэщэн ар хэлэжъагъ.

Хы ШІуцІэ Іушъом щыпсэхурэ шапсыгъэхэм я Адыгэ Хасэ итхъамэтэ гъэшІуагъэу ТІэшъу Мурдин зэхэхэм хъэкІэ лъапІэу къыхэлэжъагъ. НэмыкІэу хъаІэу къеблэгъагъэхэми Бэллэ ыкІи ащ готэу Іоф зышІагъэхэм гушІыІэ дэхабэ афалуагъ. Цехым иІофшІэн къамыгъэуцогъу ыпкІэ лъагъэкІотэнышъ, лъэпкъ шъуашэмрэ Іэпэщысэхэмрэ зыщашІырэ фабрикэ псау зэтырагъэпсыхъанэу, заушъомбгунэу фалуагъ.

ТЭУ Замир.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комитетие решающэ голосым ифитыныгъэ зілэу кІэу хэхъаштым игъэнэфэнкІэ кандидатурэхэм япхыгъэ предложениехэр зыщаштэштхэ пІалъэм ехылагъ

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комитетие решающэ голосым ифитыныгъэ зілэу хэтыгъэм иполномочиехэр ипІалъэм къыпэу зэрэзэпыугъэхэм къыхэкІэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешІы:**

1. Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комитетие решающэ голосым ифитыныгъэ зілэу кІэу хэхъаштым игъэнэфэнкІэ кандидатурэхэм япхыгъэ предложениехэр 2023-рэ илэсым мэлылфэгъум и 10-м нэс аштэнхэу шыгъэнэу.

2. Мы унашъор Адыгэ Республикэм икъэбарлыгъэгъэлэс амалхэм къыхыгъэутыгъэнэу.

3. Заштэрэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кІуачІэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЭР

къ. Мыекъуапэ, гъэтхалэм и 29-рэ, 2023-рэ илэс N 464

ТихьакI

Тамрико ОСАДЗЕ:

«Адыгабзэр сицIыкIугъом щегъэжъагъэу зэзгъэшIагъ»

Тимыльэкъэгоу адыгабзэр зышIэхэрэм лытэныгъэ афэсэшIы. Ар хэгъэки, силахылы-благъэхэм афэдэу сяплъы. Непэ ащ фэдэу нэлуасэ шьузфэтшыштыр АР-м и Лъэкъ театрэ иактрисэу Тамрико Осадзе. Актер сэнэхъатым Москва щыфеджагъ, Мыекъуапэ кызегъэзэжъым, адыгабзэр зэришIэрэм ишIуагъэкIэ Адыгэ театрэ аштагъ, адыгабзэм рылажъэзэ лъэкъ искусствэм ищIыныгъэ рипхыгъ.

Е. Вахтанговым ыцIэ зыхьырэ академическэ театрэ хэтэу Б.Шукиным ыцIэ зыхьырэ театральнэ институтэу Москва дэтыр Тамрико кыуыгъ. Илэ-сиппырэ ащ щеджагъ. ГъэрэкIо Мыекъуапэ кызэрэкIожыгъэм тетэу АР-м и Лъэкъ театрэ Iоф шишIэнэу ригъэжъагъ. Хъурмэ Хъусен ипъесэ техыгъэ спектаклэу «Гошэмидэ инысэхэдакIэ» Рузанэ ироль кышIышIыгъ. Мамый Ерэджибэ ипъесэ техыгъэу «Псэлъыхъохэр» зыфилорэ кыгъэзIэжъонэу ныбжыкIэ артист купым кышIырэ Сусанэ ироль кышIыфагъэшIошагъ ыкIи ар хьалэмэтэу ыгъэцIагъ. Лъэкъ театрэ иартист ныбжыкIэу исэнаушIыгъэкIэ къахъырэр редакцием къедгъэблэгъагъ ыкIи гушIыгъэу тыфэхъугъ.

— Тамрико, адыгабзэр сыдэушIтэу зэбгъэшIэнэу хъугъа? О ухъурц (грузин лъэкъ) нахъ мышIэми, тиньдэлъфыбзэ къабзэу урэгъушIы. Хэта озыгъэ-шIагъэр?

— ТиунагъокIэ илэс 20-м къехъугъэу Джыракъые тыщэпсэу. Сянэрэ сятэрэ сшыпхъу нахъыжIи ягъусэу Грузием кызекIыжъхэм, Адыгеир псэупIэкIэ кыхахы, сэ мышIыкIыгъ. Джыракъые еджапIэм сыщеджагъ, адыгабзэмкIэ а уахътэм сикIэлэгъэджагъэр Къэгъэзэжъ Сарием. Ублэлэ классхэр кызысэхуым упчIэ къэуцугъагъ: еджапIэр къаухыфэ адыгабзэр зэзыгъашIэхэрэм сахэтышIта, хъауми адыгабзэр зэзымыгъэшIэжъыхэрэм (урыс классхэм афэдэу) сахэтысхъа-жышIта? ЕджапIэр къэсэхуыфэ адыгабзэр зэзыгъэшIэштхэм сахэтынэу сэр-сэрэу кыхэхыгъагъ, — IугушIуыгъэ Тамрико къелуатэ, кыIорэр зэрэтигуа-пэри къелъэгъу.

— Адэ грузиныбзэр ошIа?

— СэшIэ. Тиунагъо грузины-бзэкIэ щэгъушIэх. Сятэ — Хвичан Анзориевич Кутаиси кышIышIыгъ, сянэ — Лия Романовна Грузием и Зестафонскэ район зышIышIы. Сшыпхъу нахъыжъэу Хатунэ нидэлъфыбзэр ешIэ. Грузиныбзэмрэ адыга-бзэмрэ амакъэхэр тIэкIу зы-

щызэтэхъэхэрэри шIэх, ау ятхыкIэ зэтэки, хъарыфIлэхэр зэфэшъхъаф шъыпкъэх. Сэ адыгабзэр спэблагъэ хъунымкIэ зишIогъэшхо къэклауагъэр адыгэ чылэ тиунагъо зэрэдэсыр, адыгэхэм тызэрэхэтыр, тызэ-радэпсэурэр ары.

Илэс 22-рэ нахъ зымыныбжъ пшъэшъэжъыеу сапашъхэ исым сшIогъэшIэгъонэу сеплъы. Ынэ уцышъохэм гушIор акIэлъ, гушIубзыу, нэутх, псынIкIэу кыгъушIы, зэлухыгъэ дэд.

— Актер сэнэхъатыр сыдэушIтэу кыхэхынэу хъугъа?

— СицIыкIугъом щегъэжъагъэу а сэнэхъатым сыфэщэгъагъ. Къашъохэр, ордэхэр, драматическэ кружокыр сыгу рихъышIтыгъэх. Чылэ клубым сыхIэкIышIтыгъэп. Зызгъэджэ-гукIынышъ ыуж сикIыжышIтэу сянэ кышIошIышIтыгъ. Врач сыхъунэу фэягъ. ТильэкIыкIэ актер зыпари тхэтэп. Сятэ — псэолъэшI, сянэ — дакIо, сшыпхъуи экономисту еджагъ. Сэ джащ фэдэу сакъыхэкIыгъ, — Тамрико мэхъы. — ЕджапIэр къэтыухы зэхъум Москва кыкIыгъэ мастер-театралхэу Владимир Сажиныр ыкIи Валерий Маркинын Мыекъуапэ къэклауагъэхэу ныбжыкIэхэм ахалпъэ-щтыгъэх, сэнаушIыгъэ зыхэлъхэр кыхахышIтыгъэх. Ар зысэшIэм, сэри зызгъэуплъэкIунэу сыкIуагъ.

— Сыд укызэджагъэр, къафэбгъэлъэгъуагъэр, къэошIэжъа?

— Орэдэу «Катюшэ» къафэс-луагъ, И. Крыловым ибаснэу «Осел и соловей» сыкъеджагъ, Э.Асадовым иусэу «Я в глазах твоих утону, можно?» зыфило-рэри езбырэу къэсIуагъ. ЗэкIэ къэклоплагъэхэм мэфитIурэ ахэ-дагъэх. Бэгъушъэ Бэллэрэ сэр-ырэ Шукинскэ институтым ипроректорэу Татьяна Поливановым такъыхыгъ. Чылэм сымыкIожъэу сянэ телефонкIэ сыфитеуи, сызэрэпхырыкIыгъэр зешIэм, ар ащ фэдэу хъуным ежэгъахэп, ыгъэшIэгъуагъ. Москва тыкIуи илэсиппырэ «Шукэм» сыщеджагъ.

— Сыд фэдагъа а илэс-хэр, сыд шIогъэшIэгъо-

нэу угу къэкIыжъырэр? Еджэным ыуж Москва укыдэнэнэу уфэягъэба?

— СыкIо зэхъуми сыкызэ-рэкIожышIтыр сшIэщтыгъэ, — Тамрико мэхъы. — Сэнэхъатым тызэрэфагъасэщтыгъэм имыза-къоу, модель фэдэу Iоф сшIагъэ, кинохэм ятехын, театрэхэм якъэгъэлъэгъонхэм тахэлажъэ-щтыгъ. «Театр современной драмы» сышIэлъагъ. КIэлэцы-кIухэм апае кыгъэлъэгъонхэр — «Гадкий я», «Белоснежка и 7 гномов» згъэуцугъэх. ГъэшIэгъонэу а уахътэр кIуагъэ. Бурят, абхъаз, азербайджан лъэкъ студияхэр «Шукэм» щызэхэщэгъагъэх. Адыгэ студиемкIэ нэбгыришI ныIэп тызэрэхъушIтыгъэр — сэры, Бэгъушъэ Бэлл ыкIи Баксан, Къэбэртэе-Бэлъкъарым щыщэу Бэгъ Джамболэт. Бэллэ Москва кыдэнагъ, Джамболэт Архангельскэ кIуагъэ, сэ Мыекъуапэ кызэгъэзэжыгъ. Шъыпкъэ, «Театр современной драмы» ипащэу Артем Даниным сыкыгъэнэнэу фэягъ, ащ сы-щылажъэ шIоигъуагъ. Сэ теу-бытагъэ хэлъэу сыкыэкIожыгъ. 2022-рэ илэсым иIоныгъо мазэ кышIыублагъэу АР-м и Лъэкъ театрэ иактрисэу Iоф сэшIэ.

— Iоф зышIэрэм кы-кIоцI ролитIу къэп-шIыгъ. «Псэлъыхъохэм» ахэт Сусанэм ироль кызышIошI ужым ар-тист жьогъо купым уахэттхагъ, — Тамрико зэригуапэр кыхэхэцэу Iу-гушIуыкIыгъ.

— Сышынагъ артист нахъыжъ-хэм ауж а спектаклым щыщ ролыр къэсшIынэу. Сиadyгабзэп сызфэщынагъэр. Ежъ Сусанэ иролэу кысфагъэшIошагъэр къэзэрэдэхъушIтым тIэкIу с-гъэпагъ. Артист нахъыжъхэм кызырашIырэмрэ нахъыкIэхэм кызырагъэлъагъорэмрэ зэрэ-зэрагъэпшэщтыр сшIагъэ. Шы-хъамрэ Сусанэрэ азыфагу илэ зэхашIэм ышъхъэ кызыраыхыкIэ, сыд джыри ахэр сценэм щы-зэлукIэхэ кыс кышIыбгъэлъэгъ-гон фаер? Мы упчIэм сикъэгъу-мэкIышIтыгъ. «Ежъ ролым щы-псэу, «живи», уикIуачIэ хэлп-хъан фае!» — кысылуагъ Кукэнэ

Мурат. Ащ ыуж ролым сыхъа-гъ, зэхэсшIагъ. Тэхъутэмы-къуайи, Псэйтикуи «Псэлъы-хъохэр» къащыдгъэлъэгъуагъэх. Премьерэ шъхьалэр Мыекъуапэ щыкIуагъ. Цыфхэр бэу къэкло-лагъэх, ау кыгъэлъэгъуапIэхэр зэфэшъхъафыгъэх. Мыекъуапэ кышIыдгъэлъэгъуагъэр, кIуачIэу хэлъхъагъэмкIэ нахъ зэхэсшIэ-нэу хъугъэ. Мы спектаклыр комедиеу щыт нахъ мышIэми, еплъыхэ хъумэ цыфхэр зыго-рэм ригъэгупшысэхъэу сыфэягъ. Шыхъам Сусанэ ыгъапцIэ фэдэу кышIыхъоу чIыпIэу кызышIа-фэрэм, «Адэ, сыда джы сшIэ-щтыр?» ыбжымхэр зэкIилъхъэ-зэ ыгу елэжъэу къело. Кысэ-плъыхэрэм мо пшъэшъэ цыкIум иобразэу къэсшIырэм агу фэгъунэу, ащымыгъупшэнэу, «тхъа-мыкIэ цыкIу, ишъыпкъэу ыгу елэжыгъ» алонэу сыфэягъ. Джащ фэдэуи ролыр къэсшIы-гъэу кысшIошIы.

— Сусанэ ироль кыб-дэхъугъэкIэ усэгъэгъуагъ. Тамрико пIлэр шъхъае, СусанэкIэ сыкыгуаджэ сшIоигъоу зысIажэ (Тамрико мэхъы). О кышIырэ Сусанэр нэ-мыкI шъыпкъэу хъугъэ, сыда пIомэ пьесэм хэ-тыгъэ монологхэр, Шыхъамрэ орырэ шъуи-зэдэгъушIэгъухэр зэрэ-щытым тетэу, мыгъэ-

кIэкIыгъэхэу зэкIэри кы-гъэлъэгъонным хагъэхъа-жыгъ. Пшъэшъэ ныб-жыкIэм игухэкI, игу-къао, шIу ылъэгъурэм кыыгъапцIэу зэрэшIо-шIыгъэм, гумэхагъэр нахъ кыхэхэцэу — а зэ-пстэум якъэгъэлъэгъон хьалэмэтэу кыбдэ-хъугъ, кыоплътырэм укыуухъумэ шIоигъоу кыпшIышIыгъ.

— Ары, «Псэлъыхъохэм» ахэт ныбжыкIэ артистхэмкIэ зы-бын-унагъо тыхъугъэм фэдэу тызэхэт. Тхъаегъэпсэху мы ро-лыр кызырэфэагъэшIошагъэм-кIэ, сипонэ дэд. Типащэу Ацу-мыжъ Рустами Хъачик ироль кышIэу кыддыхэтба. «Спек-таклым сыхэт зыхъукIэ сы-шъуитхъаматэп, шъошI сыфэдэу сценэм сыкыжъудытэт», — ело. «Псэлъыхъохэр» кызышIыгъэ купымкIэ джыри кыгъэлъэгъон горэм тыхэлэжъагъэмэ дэгъу-гъэ. ЗэгурыIожъ куп тыхъугъэу зэхэсшIэ.

— Тамрико, уигухэлъхэр Тхъэм кыбдэгъэхъух! Роль гъэшIэгъоныбэ Лъэкъ театрэ кы-щыпшIыныу пфэтэIо!

— Тхъашъуегъэпсэу.

ТЭУ Замир.

Урысые Федерацием и Общественнэ палатэ къеты

2008-рэ илэсым мэ-кьюгум и 10-м аштэ-гэ Федеральнэ законэу N 76-р зытетэу «Цыфым ифитыныгэхэр хьапсхэм ащамыукьонхэмкэ общественнэ уплэклунхэр зэрэзэхашэрэм, хьапс-дэхэм лэпылэгъу зерафэхуэхэрэм яхылаагъ» зыфилорэм диштэу Урысые Федерацием и Общественнэ палатэ 2022-рэ илэсым юныгъом и 26-м ышыгъэ унашьюу N 198-р зытетымкэ Адыгэ Рес-

публикэм иобщественнэ лыплэкло комиссие зэхашагъ. Нэбгырэ 13 ащ хэхэ — Агьырджанэкьо Султан Долэтбый ыкьор, Бельгушев Сергей Хьанджэрые ыкьор, Бондарь Игорь Альберт ыкьор, Кондратенко Олег Виктор ыкьор, Кушью Байзэт Налбый ыкьор, Митрий Виктор Иван ыкьор, Погорелова Татьяна Семен ыпхьур, Семенов Александр Александр ыкьор, Шьютэкьо На-

талья Александр ыпхьур, Стрельцова Наталья Михайл ыпхьур, Шьхаплэкьо Юныс Рэщид ыкьор, Токарев Роман Владимир ыкьор, Цэй Юрэ Кьэндаур ыкьор. Общественнэ комиссиер зыдэщылэ чыплэр: 385000, Адыгэ Республик, къ. Мыекъуапэ, урамэу Пионерскэр, 189.

Урысые Федерацием и Общественнэ палатэ исекретарэу Л. Ю. МИХЕЕВА

Исп унэхэм афэгъэхьыгъ

Адыгэ кьэралыгъо университетым нэрылэгъум лыпы-дзэгъэ приложение щызэхагъэуцо, ар исп унэхэм афэгъэхьыгъ.

АКЪУ-м ипресс-кьулы-кьу кьызэрэщалауагъэм-кэ, компьютернэ шэны-гэхэмкэ ыкы хьасапым-кэ факультетым истудент-хэу Виктория Свистуно-

вамрэ Владислав Зюбэ-рэ чыплэ-чыплэу тэкьогъэ е зэщыкьогъэ исп унэхэм я 3D-модельхэр ашых. Джырэ уахътэм приложением исп уни 8-м

щыщэу 6-р хагъэхьагъ. Модель пэпчэ анимацие-хэр, картэхэр кьешэкы-гъэх, кьэбар тхыгъэ клэк-хэм, аудио мэкьамэхэм исп унэхэм яхышэ кьа-луатэ.

— Модельхэр приложе-нием щыщ шьыпкэ хьу-щтых ыкы бгъуитлукэ уяплын плэкынуэ гъэ-псыгъэщтых. QR-кодир бгъэфедэмэ, нэрылэгъум лыпыдзагъэу модельр кьэлэгъошт. Моделым инагъэ хэбгъэхьони, зэ-пырыбгъээни плэкынуэ ашыгъ, ащ ишлуагъэкэ нахь тэрэзэу кьэпплы-хьэшущт, — **кьыщало-тагъ АКЪУ-м ипресс-кьулыкьу. Приложением изэхэгъэуцон ыкы фэ-кьуагъ, фае пэпчэ ар шлэхэу ылэгъун ылэгъ-кышт.**

Зэлухыгъэ кьэбарлыгъэлэс амалхэр.

Гьогурыкьлоныр щынэгъончъэным фэш

Клэлэцыкьлэхэм яцыкьлгъом кьыщегъэжьагъэу лэдэбныгъэ ахэлэу гьогум щызекьонхэмкэ нахьыжхэм плуныгъэ лфотхьабзэу адызэрахъэхэрэм мэхъанэшхо ил.

исхэм гьогурыкьлоным ишапхъэхэр ренэу кьа-фалатэх, ащ фэгъэхьыгъэ макетышхор агъэфедэзэ клэлэцыкьлэхэр агъасэх. Клэлэцыкьл ыгъыплэм дэт автодромыр сабийхэм яклас, ащ ишлуагъэкэ нэф-рыгъуазэм ыкы тамыгъэ-хэм кьарыкьлэхэрэр дэгъоу ашлэ хьугъэ.

Бэмышлэу клэлэцыкьл ыгъыплэм фэгъэхьыгъэ лфотхьабзэ гъэшлэгъон щызэхашагъ. Гьогурыкьло-ныр щынэгъончъэнымкэ Кьэралыгъо автоинспек-цием иотделэу «Адыгей-ский» зыфилорэм иинспек-торэу Яна Соколовым пшысэм кьыхэхыгъэ лы-хьужьхэр игъусэхэу гьогу-рыкьлоным шапхъэу пыл-хэр клэлэцыкьлэхэм кьа-фалотагъ. Сабийхэр гьогу-рыкьлоным ишапхъэхэм афэгъэхьыгъэ усэхэм кьяджагъэх, гьогу тамы-гъэхэм япхыгъэ хырыхы-хъэхэр кьашлагъэх. Нэ-ужым гьогум узэрэщызек-лон фэе шапхъэхэр зытет плакатхэр алыгъэху клэлэ-цыкьлэхэри зэпырыкьлпэ-хэм атыхагъэх, машинэ-хэр кьагъэуцугъэх.

Клэухым лфотхьабзэм хэлэжьагъэхэм зэкьэми кьэнэфырэ пкыгъо цы-кьлэхэр аратыгъэх, а мафэр ахэмкэ мэфэкь шьыпкэ хьугъэ.

Адыгэкъалэ дэт клэлэцыкьл ыгъыплэу «Созвездием» икьэлэпюу Р. ПЧЫХАЛЫКЪУ.

Адыгэкъалэ дэт клэлэ-цыкьл ыгъыплэр асфальт гьогум пэгъунэгъоу зэрэ-щытым кьыхэкьлэу лэс-рыкьло клэлэцыкьлэхэмкэ ыкы ахэм янэ-ятэхэмкэ цынагъо. Ащ кьыхэкьлэ ыгъыплэм икьэлэпюухэм мы гумэкьыгъом лэшэу аналэ тырагъэты. Гьогу-

рыкьлоным ишапхъэхэр кьызылотыкьлэрэ зэнэкьо-кьухэр рагъэкьокьых, сурэт-хэр арагъэшых, усэхэр ыкы оредхэр кьарагъа-лох, тамыгъэхэр, стендхэр агъэуцух.

Клэлэцыкьл ыгъыплэу «Созвездием» икупэу «Звездочки» зыфилорэм

Драматург цлэрылом ипчыхьэзэхыхьэ щылэшт

Александр Островскэр кьызыхьугъэр илэс 200 зэрэ-хьурэм ехьуллэу литературнэ-музыкальнэ пчыхьэзэхыхьэ мэлылфэгъум и 6-м АР-м и Кьэралыгъо филармоние щыклошт.

Я XIX-рэ ллэшлэгъум урыс драматургием, театральнэ ис-кусствэм яуцун зилахьышлэ хэ-зышыхьэгъэ, урыс лэпкь теат-рэр ылтэ тэзыгъэуцогъэ Алек-сандр Островскэм ишлэжэ агъэ-лэлэшт. Непэ кьызнэсыгъэм мыщ идраматургие осэшхо фа-шы, ащ ипъесэхэр жьы хьухэ-рэл, урыс лэпкьым изэхашлэ, идунэететиклэ кьыралотыкы.

Драматург цлэрылом ищылэ-ныгъэ гьогу пчыхьэзэхыхьэм кьекьлолагъэхэр нэлуасэ фэхьу-щтых, ипроизведениехэм ята-рихь зэхыхьшт. Лекциер компо-зиторхэм ямузыкальнэ компо-зициехэмкэ гъэбаигъэшт, я XIX-рэ ллэшлэгъум иурыс драма-тургие нахь пэблагъэ фэхьущтых.

М. Глинка, А. Даргомыж-скэм, Н. Римский-Корсаковым, С. Рахманиновым, Э. Григ, А. Рубенштейн япроизведение-хэр пчыхьэзэхыхьэм щылуштых.

Билетхэр АР-м и Кьэралыгъо филармоние исайтэу filarmoniya.ru зыфилорэм ыкы «Пушкин-скэ картэм» ипрограммэкэ зэбгъэгъотынхэ плэкышт.

ПУШКИНСКАЯ ВЕДИ СЕБЯ КУЛЬТУРНО

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ФИЛАРМОНИЯ РЕСПУБЛИКИ АДЫГЕЯ (малый зал)

ОСТРОВСКИЙ 200

Артисты Камерного музыкального салона:
народная артистка Республики Адыгея **Марина Нагоева** (вокал),
Бэлла Теучеж (вокал),
Сергей Трутнев (вокал),
Ованес Татосян (вокал),
Сергей Пособилов (флейта),
Бэлла Набокова (фортепиано).

Ведущая - лектор-искусствовед **Татьяна Резниченко**.

6 АПРЕЛЯ 18:30

ЛИТЕРАТУРНО-МУЗЫКАЛЬНЫЙ ВЕЧЕР, ПОСВЯЩЕННЫЙ 200-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ ПИСАТЕЛЯ

ПО СЛЕДАМ АЛЕКСАНДРА ОСТРОВСКОГО

КАССА: 56-12-77, 52-29-68
СПРАВКИ ПО ТЕЛЕФОНУ: 52-11-17

г. Майкоп, ул. Пионерская, 300

СэнэхъатыкIэм щыфырагъэджэщтых

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым апшээрэ гэсэнгъэ программэкIэ — сэнэхъатэу 31.08.02 «Анестезиология — реаниматология» зыфилорэмкIэ — ординатурэм специалистхэр ыгъэхъазырынхэмкIэ фитыныгъэ илэ хуыгъэ, лиценzie ащкIэ кыратыгъ.

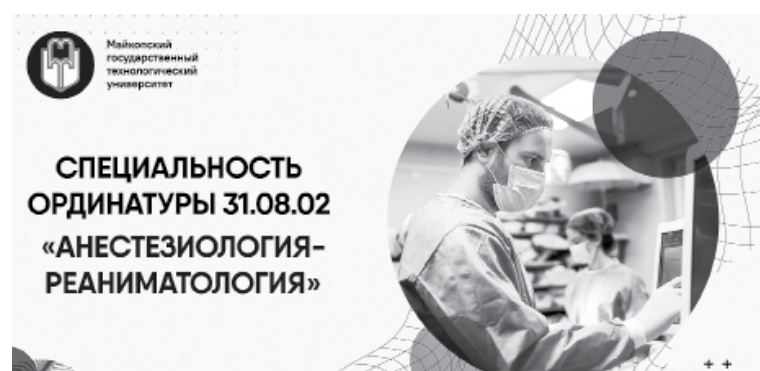
Анестезиологиимрэ реаниматологиимрэ шIэныгъэ куухэр зилэ специалистхэр ары Iоф ащызышIэн зылъэкIыщтыхэр. Ординаторхэр илъэситIум кыкIоцI фагъэхъазырыщтых сымэджэ дэим ыкIи операция ужим цыфым узэрэдзекIон фае, теорием ылъэныкъокIэ шIэныгъэу ялэр IофшIэным зэрэщыбгъэфедэщтыр арагъэ-шIэщт. «Анестезиолог-реаниматологым зэкIэ ышIэн фае» — джаш кыпкырыкIыхэзэ ординаторхэр агъэхъазырыщтых.

Егъэджэнхэм ялэхъан хуышхъафыкIыгъэ тренажерхэу ыкIи манекенхэу клиническэу

сымаджэр чIыплэ хылыгъэ, чIыплэ шынагъо изыгъэуцон зылъэкIыщтыхэмкIэ IофшIэнэу кыпкырым ординаторхэр фагъэсэщтых. Ахэр ащыкIоштых «симуляционнэ гупчэкIэ» заджэхэу МКbТУ-м хэтым ыкIи Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщым анестезиологиие-реаниматологиимкIэ иотделение.

Сэнэхъатэу 31.08.02 «Анестезиология — реаниматология» зыфилорэр АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ ялэпылэгъоу егъэджэн программэм хагъэхъагъ. Ординатурэм лъэныкъуакIэу зыщыфагъэхъазырыщтыхэм фэгъэзэ-

гъэщтых Урысыем ыкIи Адыгэ Республикэм яшIэныгъэлэж-

хэр, врач пэрытхэр: Урысыем псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ ианестезиолог-реаниматолог шхъалэу, медицинэ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу, Урысыем псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ епхыгъэ апшээрэ еджаплэу «Российская медицинская академия непрерывного профессионального образования» (РМАНПО) зы-

филорэм анестезиологиимрэ реаниматологиимрэкIэ икафедрэ ипашэу Молчанов Игорь Владимирович, медицинэ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, мы академия дэдэм анестезиологиимрэ реаниматологиимрэкIэ икафедрэ ипрофессорэу, Урысыем псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ анестезиологиимрэ реаниматологиимрэкIэ ипрофильнэ комитет исекретарэу Гридчик Ирина Евгеньевна, Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщым анестезиологиие-реаниматологиимкIэ иотделение ипашэу, апшээрэ категория зилэ врачэу, УФ-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иотличникэу, УФ-м ианестезиолог-реаниматологхэм я Федерация хэтэу МэкIулэ Ахъмэд Хъусен ыкIор.

Сурэтыр: зэлухыгъэ къэбарлыгъэIэс амалхэр.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ 2017-рэ илъэсым жьоныгъуакIэм и 11-м ышIыгъэ Указэу N 90-р зытетэу «Экономикэм ылъэныкъокIэ координационнэ советхэм зэхъокIыныгъэхэр зэрафашIыхэрэм ехылагъ» зыфилорэм зэблэхуныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхъыгъ

Урысые Федерацием экономикэ хэжыныгъэмкIэ и Министерствэ 2021-рэ илъэсым Iоныгъом и 30-м ышIыгъэ унашъоу N 591-р зытетэу «Инвестиционнэ проекткIэхэм Урысые Федерацием ишъолъырхэм зэрафашIагъа-шIэрэм ехылагъ» зыфилорэм диштэу унашъо сэшIы:

1. Адыгэ Республикэм и Лышхъэ 2017-рэ илъэсым жьоныгъуакIэм и 11-м ышIыгъэ Указэу N 90-р зытетэу «Экономикэм ылъэныкъокIэ координационнэ советхэм зэхъокIыныгъэхэр зэрафашIыхэрэм ехылагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъуыгъэуагъэхэр, 2017, N 5, 10; 2018, N 4, 8; 2019, N 1, 9; 2021, N 7, 8; 2022, N 10) мыщ фэдэ зэблэхуныгъэхэр фэшIыгъэнхэу:

1) я 3-рэ пунктым гушыIэхэу «Адыгэ Республикэм инвестиционнэ комитет ипшъэрылхэри» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

2) гуадзэу N 1-м:

а) сатырэу «А. А. КIэрашэр — Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ ипшъэрылхэр зыгъэцакIэрэр, Координационнэ советым итхъаматэ игуадзэ» зыфилорэр сатырэу «А. А. КIэрашэр — Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет и Тхъаматэ, Координационнэ советым итхъаматэ игуадзэ» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

б) сатырэу «З. А. Шэуджэныр — Адыгэ Республикэм экономикэ хэжыныгъэмрэ сатыумрэкIэ иминистр, Координационнэ советым исекретарэ» зыфилорэм ыуж сатырэу «С. Н. Апэжыыхыр — муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» имуниципальнэ унитар предприятиеу «Майкопводоканалым» ипашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

в) сатырэу «В. М. Басок — пшъэ-

дэкIыжъэу ыхъырымкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Лидер» ипашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

г) сатырэу «Р. Я. Былымыхыр — Адыгэ Республикэм мэхъэмкIэ и Гъэло-рышIаплэ ипашэ» зыфилохэрэм ыуж сатырэу «А. М. Бжъэмыхыр — Iахъэхэлъ обществэу «Ростелеком» и Краснодар къутамэ ипашэ игуадзэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

д) сатырхэу «Ю. Н. Блэгъожыр — Адыгэ Республикэм иавтоном учреждениеу «Республикэ бизнес-инкубаторым» ипашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу), К. Р. Борсэр — Iахъэхэлъ обществэу «Россельхозбанкым» и Адыгэ шъолъыр къутамэ ипашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

е) сатырэу «И. П. Бочарниковар — Адыгэ Республикэм мылкъу зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет итхъаматэ» зыфилохэрэм ыуж сатырхэу «В. Л. Васковыр — предпринимательствэу цыкIумрэ гурытымрэ я Урысые общественнэ организациеу «Опора России» и Адыгэ шъолъыр къутамэ итхъаматэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу), Хъ. А. Ворэкьор — общественнэ организациеу «Адыгэ Республикэм ибзылфыгъэхэм я Союз» итхъаматэ» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

ж) сатырэу «А. А. ДышъэкIыр — Урысыем и Федеральнэ хэбзэлахъ къулыкIу Адыгэ РеспубликэмкIэ и Гъэло-рышIаплэ ипашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэм ыуж сатырэу «А. Д. ЕкьутэкIыр — пшъэдэкIыжъэу ыхъырымкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Газпром межрегионгаз Майкоп» зыфилохэрэмрэ Iахъэхэлъ обществэу «Газпром газораспределение Майкоп» зыфилохэрэмрэ ягенеральнэ пашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

з) сатырэу «С. Ю. Курыжъор — къэралыгъо статистикэмкIэ Федеральнэ къулыкIум Краснодар краймкIэ ыкIи Адыгэ РеспубликэмкIэ и Гъэло-рышIаплэ ипашэ игуадзэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэм ыуж сатырхэу «А. В. Лелюх — пшъэдэкIыжъэу ыхъырымкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Югэнерго-учет» ипашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу), И. А. Луневыр — пшъэдэкIыжъэу ыхъырымкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Мыекъопэ ТЭЦ» игенеральнэ пашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

и) сатырэу «Р. Д. Мамырыжъор — пшъэдэкIыжъэу ыхъырымкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Мамырыжъом» ипашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэм ыуж сатырэу «М. А. Марыныр — муниципальнэ образованиеу «Мыекъопэ районым» ипашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

к) сатырхэу «И. Ю. Натхъор — Iахъэхэлъ обществэу «Кубаньэнерго» икъутамэу «Адыгейские электрические сети» ипашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу), П. Ю. Натхъор — пшъэдэкIыжъэу ыхъырымкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «ДомБытХим» ипашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

л) сатырэу «И. Ю. Сырчыныр — пшъэдэкIыжъэу ыхъырымкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Газпром межрегионгаз Майкоп» зыфилохэрэмрэ Iахъэхэлъ обществэу «Газпром газораспределение Майкоп» зыфилохэрэмрэ ягенеральнэ пашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

м) сатырэу «Т. Р. Тес — предпринимательствэу цыкIумрэ гурытымрэ я Урысые общественнэ организациеу

«Опора России» зыфилохэрэм и Адыгэ шъолъыр къутамэ итхъаматэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу) зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

н) сатырэу «М. А. Лыхасэр — муниципальнэ образованиеу «Адыгэ-къалэ» ипашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэр сатырэу «М. А. Лыхасэр — Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет и Тхъаматэ игуадзэ» зыфилохэрэмкIэ зэблэхуыгъэнхэу;

о) сатырэу «П. И. Тхъаркъуахъор — Союзэу «Адыгэ Республикэм исатыу-промышленнэ палатэ» итхъаматэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу) зыфилохэрэм ыуж сатырэу «А. Хъ. УдыкIагор — муниципальнэ образованиеу «Теуцожь районым» ипашэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

п) сатырэу «Г. С. Цыганковар — Адыгэ Республикэм щыпсэхуэхэрэм IофшIэн къафэзыгъотырэ къэралыгъо къулыкIум и Гъэло-рышIаплэ ипашэ» зыфилохэрэм ыуж сатырэу «А. В. Черкашыныр — Iахъэхэлъ обществэу «Ростелеком» и Краснодар къутамэ ипашэ игуадзэ (зэрэзэгъыхэрэм тетэу)» зыфилохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

3) гуадзэу N 2-м ия 8-рэ пункт хэт гушыIэу «Илъэсныкъом» зыфилохэрэр гушыIэу «мэзитIум» зыфилохэрэмкIэ зэблэхуыгъэнхэу.

2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыагъэу мы Указым кIуачIэ илэ мэхъу.

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
КЪУМПИЛ Мурат**

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхэпэм и 27-рэ, 2023-рэ илъэс
N 55

Футбол

«Зэкшошныгэм» иешлаккэ хегъахъо

«Зэкшошныг» (Мыекъуапэ) — «Алания-2» (Владикавказ) — 1:0 (0:0).

Футболымккэ Урысыем ипервенствэ иятлонэрэ лигэ хэт командэхэм я 22-рэ туыр ялагъ. Кымэфэ зыгэпсэфыгъо уахътэм ыуж «Зэкшошныгээр» апэрэу Мыекъуапэ щешлагъ. Мы аужырэ лъэхъаным тикомандэ иешлаккэ хигъэхъуагъ, ащ ишыхъатэу «Алания-2» зэрэдешлэрэм еплъынхэу нэггырэ миным ехъу республикэ стадионым къеклолагъ.

Владикавказ икомандэ зэнэкъокъум я 13-рэ чыплэр щылыгъ нахъ мышлэми, утеклоныр псын-клэп. Ащ Пятигорскэ ыккы станицэу Павловскэм ащырилэгъэ зэлуклэгъухэм очкохэр къащыхъы-ныр фызэшлокыгъ.

Зэлуклэгъум ия 67-рэ такык Даниил Антоненкэм лэгуау кы-

фидзыгъээр къэлъапчэм дахэу дидзагъ Делэкъо Аскэр. Я 81-рэ такыкыым «Алания 2-м» пеналь-тиккэ пчъагъээр зэфэдиз ышын амал илагъ, ау ар зыгъэцэккэгъэ Давид Хокришвили лэгуаор къэлъапчэм дидзэн ыльэккыгъэп. Адыгеим икомандэ теклоныгъээр кыдихыгъ ыккы я 7-рэ чыплэм щыт, я 6-р зылыгъым очкоуи 3-ккэ ыуж къенэ.

Апэрэ чыплэ 7-р зылыгъ командэхэр: 1. «Черноморец» — 53, 2. «Чайка» — 47, 3. «Ротор» — 44, 4. «Биолог-Новокубанск» — 42, 5. «Форте» — 37, 6. «Кубань-Холдинг» — 34, 7. «Зэкшошныг» — 31.

Зэнэкъокъур аухынккэ коман-дэхэм джыри ешлэгъу плырыпл

къафэнагъ. «Зэкшошныгээр» мэлылфэггум и 15-м командэу

«Легионим» Махачкала щыу-клэшт.

Зэхэшыагъээр ыккы кыдзы-гъэккыгъээр:
АР-м лъэпкъ лэфхэм-ккэ, лэклъыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэ-гъухэм адырлэ зэпхы-ныгъэхэмккэ ыккы къэбар жьугъэм иамалхэмккэ и Комитет
Адресыр:
385000
кк. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдзыгъээр:
385000,
кк. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм къагъыхэр А4-ккэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэккэ 5-м емыхъухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахъ цыккунэу щытэп. Мы шапхъэ-хэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием эккелгъэккыжыхъ.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъээр:
УФ-м хэутын лэфхэмккэ, телерадиокъэтын-хэмккэ ыккы зэлы-лэсыккэ амалхэмккэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэоры-шлэлл, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кк. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэккэмккы пчъагъээр
4229
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 572

Хэутыным узчыккэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщыккэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъалэр
Мэщлэккэ С. А.

Редактор шхъалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшъэдэккыжъ зыхъырэ секретарыр
Жаккэмыккэ А. З.

Гандбол

Ятлонэрэ уцугъор ыккэм фэккэ

«АГУ-Адыф» — «Ставрополье» — 23:26 (12:11).

Тикомандэккэ лэгуаор къэлъапчэм дзыдзагъэхэр: Дворцева

(5), Кириллова (4), Бондаренко (3), Вигуржинская (2), Куцевалова (1), Краснова (1).

Зэнэкъокъум пэрытныгъэ щы-

Урысыем ичемпионат ипэшлорыгъэшъ едзыгъо иятлонэрэ лэхъ кыдихэлъытгъэ ешлэгъухэр шлэхэу аухыштых. Адыгеим икомандэу «АГУ-Адыфым» ия 32-рэ зэлуклэгъу Мыекъуапэ щыккыагъ, «Ставропольем» дешлагъ.

зылыгъ «Ставропольер» апэрэ таймым бысым командэм клэхъаным пылгыгъ, ау апэрэ едзыгъор Адыгеим ипшъашъэхэм къахыгъ, пчъагъэр — 12:11.

Ятлонэрэ таймым хъаккэхэм яешлаккэ нахъ хагъэхъуагъ ыккы я 37-рэ такыкыым ыпэ ишъыгъэх. Мыщ ыуж зы такык нахъ те-мышлагъэу Татьяна Кирилловам карточкэ плъыжыыр къырагъэлъэгъуи, ешлэлэм къырагъэккыгъ. Адыгеим икомандэ ккучлэ ккыз-хигъуати, пчъагъэр зэфэдиз ышын ыльэккыгъ. Ау клэхуым

хъаккэхэр нахъ лъэшыгъэх, текло-ныгъээр ккыдахыгъ.

«АГУ-Адыфым» яплэнэрэ чыплэм щыт. Тикомандэ мэхъанэ-шхо зилэ ешлэгъуитлэ илэшт — мэлылфэггум и 15-м «Лучым» ыккы мы мазэм и 23-м «Феникс» алулэшт.

Командэхэр зыдэщыт чыплэхэр ыккы очко пчъагъэу рагъэккыгъэр

1. «Ставрополье» — 30, 2. «Университет» — 27, 3. «Феникс» — 21, 4. «АГУ-Адыф» — 19, 5. «Луч» — 13, 6. «Балтийская заря» — 4.

Кушъхъэфэчъэ спортыр

Апэрэ едзыгъом изэфэхъысыжъхэр

Урысыем и Кубок фэбэнэрэ бзылфыгъэхэм ыккы пшъашъэхэм язэнэкъокъу иапэрэ едзыгъо изэфэхъысыжъхэр ккэнэфагъэх.

Пшъашъэхэмккэ теклоныгъээр ккыдзыхыгъээр Москва щыц Та-тьяна Мальковар ары, ятлонэрэ чыплэр фагъэшъошагъ Санкт-Пе-тербург иллыккы Диана Смирно-

вам, ящэнэрэ хъугъэ Елизавета Бор (Санкт-Петербург).

Бзылфыгъэхэмккэ анахъ лъэ-шыгъ Белоруссием ипортсменккэу Анна Терех, Санкт-Петербург

ккыкыгъэ Кристина Новиковар ятлонэрэ хъугъэ, Адыгэ Респуб-ликэм щыц Елизавета Арчиба-совам ящэнэрэ чыплэр ккыди-хыгъ.

